

Program krúžku

Akce v sále Klubu Vojenské akademie na Šumavské ulici:

25. 09.	Beseda u cimbálu
16. 10.	Hody
13. 11.	Beseda u cimbálu
04. 12.	Mikulášská
18. 12.	Vánoční beseda u cimbálu

Jubilanti

2. 8. 1927	Ing. Lev Štěpánek	75 let
3. 9. 1932	Mgr. Jan Miroslav Krist	70 let
1. 10. 1952	Jana Hůsková	50 let

Všem jubilantům přejeme upřímě pevné zdraví a spoustu drobných radostí v životě. Těšíme se na další společná setkání při vínečku a písničkách na akcích Slováckého krúžku.

O málo známé oblasti činnosti našeho Krúžku

Málo se nejen na veřejnosti, ale i mezi krúžkaři ví o jedné oblasti naší činnosti, která je však velmi významná nejen pro slovácký folklor, ale pro prezentaci a studium lidové kultury vůbec, a která - byť nenápadným způsobem - šíří dobré jméno Krúžku. Většina této činnosti probíhá ve spolupráci s Ústavem lidové kultury ve Strážnici.

V první řadě je to pomoc při realizaci některých pořadů strážnického festivalu. Patří mezi ně všechny dosud uskutečněné (tj. v letech 1995, 1996, 1999 a 2001) programy národnostních menšin, žijících v naší republice, nesoucí vždy název Domovina. Dále to byly v roce 1997 tři pořady, představující videoencyklopedii Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska, tedy Nositelé tradice - mužské taneční projevy, Zahrajte mi do tanečka (tance z Moravy a Slezska) a Až pudeš vokolo, zastav se (tance z Čech). Kromě toho v témž roce regionální pořad severovýchodních Čech Z Vrchlabí do Polabí.

Se strážnickým festivalem souvisí dva kompaktní disky, při jejichž vydání Krúžek v r. 2000 spolupůsobil - výběr snímků z festivalových ročníků 1995-2000 a výběr snímků z pořadů Domovina v letech 1995, 1996 a 1999.

Konečně ve spolupráci s Ústavem lidového umění se Krúžek podílel na vydání dvou publikací: bibliografie národopisce PhDr. Josefa Vařeky, který se zabývá

hlavně studiem lidového stavitelství, v r. 1998, a paměti Strážnické muziky Slávka Volavého, které připravil František Hořák a vyšly pod názvem Putovali hudci v r. 2000.

Krůžek dále spolupracoval s brněnskými nakladatelstvími Gnosis na vydání kompaktního disku Dalekonosné husle, věnovaného osobnosti hrubovrbeckého primáše "Majstra" Jožky Kubíka (v r. 1998), a Host na edici výpravné knihy Antoše Frolky Mezi paletou a písní - O malíři Frolkovi a jeho rodině (v r. 2000). Na obou těchto edičních činech měl rozhodující podíl Prof. PhDr. Dušan Holý, DrSc. U prvního vybral a sestavil nahrávky spolu s Jaromírem Nečasem a napsal průvodní text, u druhého vzpomínky MUDr. Antoše Frolky a jeho sourozenců zpracoval a k vydání připravil se svou ženou Ludmilou. Ostatně o knize a některých okolnostech jejího vydání obšírněji informoval Mirek Hebron v 54. čísle Krůžkozoru.

Všechna tato činnost je kvalitním příspěvkem k naplňování druhého paragrafu našich stanov, tedy smyslu a účelu Krůžku a vychází z jeho nejlepších tradic.

JMK

Ze vzpomínek našich pamětníků

Tentokrát vzpomíná J. Hučka v dopise Jaromíru Nečasovi

Abych dostal milé povinnosti, kterou jsem slíbil bývalým členům Slováckého krůžku, usedši za stůl dubový a omočivše brko seříznuté inkoustu ultramarinového, počínám v papyrus bílý popisovati osudy své ve svazku "kruožku slauwackeho".

Nuže, opouštím nyní staročeštinu a počínám své nesouvislé vyprávění, kterak jsem se do krůžku dostal a jak v něm působil, pokud to mé mozkové závitky po tak dlouhou dobu podržely a ještě registrují. Drobné nepřesnosti necht' proto nepadají na hlavu mou ani mé rodiny.

Jako rodák od Frýdku jsem tam také prožíval svá mladá léta až do zkoušky dospělosti v podobě maturity na průmyslové škole v Ostravě. Byl jsem hudebně vychováván jako houslista v oblasti vážné hudby a velmi rád jsem zpíval. S národopisem jsem měl možnost seznámit se jen velmi spoře na několika vystoupeních okolních souborů po roce 1945. O Slovákku jsem věděl díky Bezručovi pouze to, že existuje a že jsou tam " ztepilí šohaji v čizmách" a "děvčata v sukních rudých", jejichž přičiněním " veselo v Kyjově bude". Vedle toho jsem znal jen několik populárních slováckých písniček.

Takto hudebně a folkloristicky připraven jsem přišel v říjnu 1948 do Brna studovat strojařinu. Během prvního roku jsem se hudebně vyžíval tím, že jsem byl spoluzakladatelem a členem velmi úspěšného smyčcového komorního orchestru. Po prvním ročníku jsem se v září 1949 účastnil povinné brigády na stavbě mládeže - přehrady ve Víru na Českomoravské vysočině. Tam na sebe v kulturní

oblasti neobyčejně upozornil Jožka Kobzík, od něhož jsem se naučil mnoho mně dříve neznámých slováckých písní, které mne velice zaujaly svojí zpěvností. Při mém velkém zájmu o věc mne seznámil s existencí Slováckého krúžku a pozval k jeho návštěvě.

A tak někdy koncem roku 1949 jsem se poprvé objevil v krúžku. Mé začátky byly zcela pasivní, jelikož jsem neznal většinu písní, o tancích ani nemluvě. Celá atmosféra byla však pro mne okouzující a tak jsem poslouchal písně a snažil se je zapisovat v notách. Kromě melodiky mne upoutávala originální harmonie, což však pro mé minimální teoretické znalosti zůstávalo na počátku věcí nedostupnou. Přece jsem však jako houslista neodolal a když se náhodou objevily nějaké "ybřišní húsle" (to když některý kontráš si šel odpočinout nebo tancovat), zkusil jsem si s muzikou zahrát. Byl jsem přijat sice s normální moravskou srdečností, ale také i s otevřeností (že jsem jen trpěn). Toto mne však neodradilo a tak jsem za nějakou dobu dostal návrh, abych si nosil vlastní "inštrument" a že mohu hrát s nimi pravidelně.

První období bylo pro mne velmi těžké, protože jsem vlastně začínal úplně od začátku a bez instrukcí. Někteří muzikanti mi říkali, že se nikdy nemohu naučit správnému stylu a rytmu hry, protože nepocházím ze Slovácka, a to ani kdybych byl sebelepší houslista. Abych dokázal opak, tvrdě jsem se snažil prokousávat základy hry kontráše. Díky neobyčejnému zájmu o věc, značné houževnatosti a v neposlední řadě také tehdejší velmi dobré houslové technice (kterou jsem měl nejlepší ze všech) jsem se přece jen postupně a dosti rychle naučil různým tajům hudecké hry, takže přece jen jsem byl vzat na milost.

Avšak technická stránka hry včetně rytmu, dvojsmyků a celkového stylu byla jen tou lehčí částí hry kontráše. Mnohem obtížnější bylo pro mne proniknutí alespoň do začátků moravské harmonie, v níž se projevuje znatelný vliv starých církevních tónin. Přesto i zde úsilí spojené se studiem přinesly své ovoce. Mohu proto dnes po mnohaletém odstupu bez uzardění říci, že jsem se do poloviny roku 1952, kdy jsem Brno opouštěl, vypracoval na solidního a spolehlivého hudce (a to nejen kontráše). Můj zájem o národopis se projevil tehdy působením v jiných muzikách. Tak někdy v roce 1950 jsem s několika členy komorního orchestru postavil muziku u Úlehlovců a sám začal hrát primáše (tehdy se jim rozpadla původní muzika kantorů z Tišnova, zbyl pouze cimbalista Jaryn Nečas, který pak hrál s námi). Toto mělo pro mne ve spojitosti s krúžkem i tu výhodu, že jsem si mohl vypůjčovat od Úlehlovců kroj (nemáje vlastní a jako študák ani prostředky na jeho pořízení), ovšem tajně, aby o tom paní prof. Maryna Úlehlová nevěděla. Od roku 1951 jsem dělal primáše u muziky souboru Radost, mimo to jsem hrával také občas ve Valašském krúžku, ojedinele i ve slovenském souboru Pol'ana. Je zajímavé, že počínaje slováckým jsem se přes valašský folklor dostal zpět k národopisu svého rodiště - lašskému, jemuž jsem již mohl dobře porozumět. Také jsem si s dvěma tamními soubory zahrál při svých návštěvách rodiště a seznámil se se známým národopiscem Vincencem Sochou ze Lhotky

u Metylovic.

Svá studia jsem ukončil v červnu 1952 a tím také skončila má aktivní činnost v krúžku a moravském folkloru. Dostal jsem totiž umístěnku do Plzně na místo asistenta na technice. Odtud jsem začátkem roku 1961 přešel do Škodovky, ale stále jsem byl v Plzni.

Zde jsem se dvakrát pokoušel o postavení muziky. Poprvé to bylo brzy po mém příchodu, ale byl to pouze pokus, který neměl delší trvání. Podruhé v roce 1957 v Souboru písní a tanců Škoda se mi podařilo postavit muziku i s cimbálem a klarinetem a po krátké době jsme se mohli účastnit i soutěže. Nemusím ani připomínat, že začátky byly neobyčejně obtížné. Noty jsem musel každému přesně vypsát a pak ještě naučit hrát, aby to alespoň náznakem odpovídalo stylu. Basistu jsem nejprve musel naučit hrát na basu tak, že jsem mu křídou namaloval na hmatník polohu hmatů.

Já sám při svých začátcích jsem byl na tom nesrovnatelně lépe, protože jsem se jako jedinec učil sám hrát v prostředí, kde to všichni ostatní uměli a kde jsem vše potřebné mohl vidět i slyšet. V Plzni jsem byl naopak jedinec, který musel to všechny ostatní naučit a v nejlepším případě mohl postupně předvést jednotlivcům, jak by měli hrát své party. Hráli jsme několik měsíců, absolvovali i veřejná vystoupení (jednak sólově a se zpěvem, jednak jako doprovod k tancům) a vypadalo to docela nadějně. Pak jsme to však musel vzdát pro nepochopení, neboť někteří zdejší lidé nemohli přenést přes srdce, že se preferuje cizí folklor a že se místní nebo chodský nemůže dát dohromady (mimochodem i v chodské dudácké muzice jsem několik let předtím již hrál).

Při svém působení v Plzni jsem se občas dostával služebně do Brna. Bývalo mým zvykem, že jsem neopomenul se podívat na vývěsku krúžku na České ulici (která později, bohužel, zmizela), jestli se právě v ten den něco nekoná. Skutečně se mi několikrát povedlo zastihnout krúžek v činnosti. Ale i tam docházelo neustále k obměnám lidí, takže jsem tam potkával stále méně známých tváří.

Z dokumentačních materiálů mám jen málo fotografií a jeden program. Časový sled míst konání akcí krúžku si přesně nepamatuji, myslím však, že to bylo nejdříve v menze na Údolní, pak v salonku na Stadionu a nakonec v klubu U tří kohoutů. Jména funkcionářů si již nepamatuji, jen si vzpomínám na strýca Moravčíka, který byl také u Valachů.

Muziku tvořil zpočátku kádr složený převážně z veterinářů, a to primáš Luboš Holý, tercáši Jožka Kobzík a Luboš Severa, kontráš Milan Macek, Milan Štefan, Blažej Valenta, basa Jiří Hudeček, cimbál Dušan Sedlář. K tomuto základu se občas někdo další přidával, včetně mne. Potíže byly vždy se stabilním klarinetem. Z muziky odešel nejdříve Dušan Sedlář a na cimbál hrával pak buď Jaryn Nečas nebo později Milan Štefan. Jako nový přišel do muziky z Hradišťanu Jarda Čech spolu s basistou Kavanem (občas se pak hrávalo i na dvě basy), dále Enoch Mořkovský a po něm i jeho mladší bratr a Miloš Bulíček. Hostoval

občas Jura Petřů z Kyjova a ojedinele Slávek Volavý ze Strážnice. Styl hry muziky i výběr písní v krúžku byl převážně horňácký, což bylo dáno obsazením muziky a hlavně primášem Lubošem holým. Příchod Jardy Čecha ovlivnil a obohatil muziku dolňáckými písněmi i odvážnější harmonií. V posledním období pak došlo k diferenciaci, kdy Dolňácko primoval Jarda Čech a Podluží Jožka Kobzík, což bylo velmi užitečné. Že se hrávalo bez not, je samozřejmé a údajně někteří kontráši podle vlastních slov ani noty neznali. Také harmonie se předem nepřipravovala, ale tvořila bezprostředně při hře. U nových a harmonicky těžších písní se to někdy nutně projevilo vzájemnou dizonancí jednotlivých hráčů. U častěji hraných písní se harmonie postupně sama ustálila.

Výběr písní záležel převážně na zpěvácích, kteří se postavili před muziku a začali zpívat (i písně běžně neznámé) v tóninách náhodně zvolených. Úkolem muziky bylo zachytit píseň a obehát ji, v případě obtížnější tóniny ji převést na běžnější. Kontráši museli harmonii vlastně vždy tvořit. Jednou se objevil rozpor, zda hrát rytmický doprovod k tanci vrtěná dvojsmykem (jak se dříve hrávalo) nebo odráženě jako u polky, což chtěl Kobzík.

Kvalitativně vyšším stupněm je možno nazvat přípravu programu na společné vystoupení krúžků 14. ledna 1952 v Redutě. Program Slovákckého krúžku byl jednak účelně tématicky sestaven podle oblastí Slovacka a rázu písní a tanců, jednak Jaryn Nečas dal hudební části pevný sled písní a přesnou i bohatší harmonii, která byla důsledně dodržována, mimo to bylo zde promyšleně pracováno i choreografické oblasti.

Z významných členů krúžku byl zpěvák a tanečník Dušan Holý, který přišel později, z dalších pak Svát'a Batík, Riedl a Hanzi Hradecký, kteří účinkovali u Úlehlovců. Batík si vzal za manželku členku krúžku Hrbatovou. Znamou osobností byl "cifřer" Janulík. Důležitým střediskem krúžku byl byt Jaryna Nečase, kde bydlelo několik členů a k nim chodívala řada dalších. Díky cimbálu se tam často hrálo a zpívalo.

Že při krúžcích bylo veselo, není třeba připomínat, ani to, že "flašky" stávaly obyčejně pod cimbálem, připravené k okamžitému použití pro slabé chvílky, kdy začínalo vysychat hrdlo. Snad stojí za připomenutí, že také (i když velmi zřídka) docházelo k materiálním škodám, jako proslápnuté housle nebo prokopnutá basa. Zajímavých příhod bylo hodně, je možno si připomenout některé z nich.

Při vystoupení v Senici jsme tam přijeli autobusem k večeru. Bylo nás asi 8 muzikantů a 4 taneční páry. První slova hostitelů byla, kolik nás je a kolik flašek chceme na začátek. Jeden řekl, že je nás dvacet a že bude stačit 10 litrů. Když je přinesli, vrhl se každý na jednu láhev, na některé ani nezbylo. Oni pak měli strach pouze o to, abychom flašky nerozbili, že vína mají dost. Při vystoupení měl každý již pořádný "nátisk", pak byl velmi dobrý guláš a k tanci se s námi střídala muzika Samka Dudíka.

Po jednom večerním hraní jsme šli domů kolem Zimního stadionu a někdo řekl,

že by nebylo marné se zastavit u kamaráda, co kdyby měl něco dobrého doma. Jednalo se o Dr. Frolku, syna malíře Antoše Frolky. Pod okny jsme vybalili nástroje a zahráli jeho oblíbenou písničku, třebaže hodina byla již pokročilá. Za chvíli se rozsvítilo, otevřelo se okno a na provázku se spustila láhev vína.

Na uvedeném vystoupení krúžku kromě Slováckého a Valašského účinkovala také Hanácká obec. Do muziky sehnali několik mladých chlapců ze školy, kteří museli hrát samozřejmě z not. Po zkoušce viděli, jak se naši již preventivně "občerstvovali" a chlapci měli zřejmě také chuť. Naši jim ochotně dali také napít, aby se jejich hra zlepšila. Výsledkem bylo, že pak neviděli ani na noty a z jejich vystoupení byla ostuda.

Velmi hezký byl krojovaný Slovácký ples na Stadionu začátkem roku 1952, kam se sjelo mnoho bývalých krúžkařů ze Slovácka a jejich přátel. Při oslavě 1. máje 1952 jsme šli v průvodu společně s Valachy. Veřejných vystoupení bylo více, např. na veterinární fakultě hrávala pouze muzika, na zájezdu do Tišnova byl celý krúžek.

Není možno zapomenout na jen večer, který mohl dopadnout tragicky. Bylo to na Údolní, kde jsme se zdrželi déle a zjistili jsme, že jsme zamčeni. Někdo přišel s nápadem vyjít na střechu, po prknu přejít na vedlejší dům, kde jsou otevřená vrata. Jeden chlapec šel společně s dívkou po spojovacím prknu, které se pod nimi zřítilo. Rázem byli všichni střízliví a mysleli na nejhorší, nakonec to skončilo jen nepříliš velkým zraněním.

O prázdninách roku 1951 jel Jura Petřů se svou kyjovskou muzikou na zájezd do zahraničí a chtěl mne jako kontráše také vzít. Tím bych se však o prázdninách nedostal domů k rodičům. Proto jsem to tehdy kvůli nim odmítl.

Ani jsem netušil, že se tak rozpomenu na tolik věcí a podrobností. Byla to však příležitost, abych se mohl vyznat ke své lásce k národopisu a ke Slovácku, kterou jsem z velké části nabyl při svém působení v krúžku. Je pravda, že jsem se tam naučil dokonce i tancovat, ačkoliv jsem měl k tomu jen málo příležitostí. Jsem rád, že jsem měl možnost ve Slováckém Krúžku působit, i když jen krátkou dobu.

Dodatek.

Při mnohem pozdějších zájezdech s Vědeckotechnickou společností jsem měl v Maďarsku možnost si dvakrát zahrát s tamní cimbálovou muzikou, jednou na Balatonu, podruhé ve městě Gyöngyös. Vždy mne vyprovokovali kolegové, kteří nevěřili, že budu moci s nimi hrát, když se s nimi nemohu domluvit. Stačilo však dostat housle a na začátek říci "d mol" a vše šlo již samo.

V posledních letech jsem se při cestách do zahraničí dvakrát náhodně setkal se slováckými cimbálovými muzikami mladých chlapců, a to v Sankt Pöltenu u Vídně a v Heidelbergu. Neopomenul jsem pokaždé požádat primáše o housle a s nimi si zahrát. Toto vždy vzbudilo velký podiv okolostojících, že nějaký "dědek odněkud", který jde kolem, si troufá s cizí muzikou hrát a zpívat (mám i fotografie).

Ještě dodnes, pokud přijedu do Brna a dostanu se do prostředí, kde hraje cimbálová muzika, zahraju si s nimi. Podářilo se mi to opakovaně v hotelu Santon na přehradě, kde se pravidelně pořádají Slévárenské dny (opět mám fotografie).

Malé ohlédnutí se za nepřehlédnutelnou osobou ...

4. června 2002 dosáhl náš kamarád a **vzácně aktivní příznivec Slováckého krúžku Jiří LEDER** padesátí jar. První moje seznámení s ním se uskutečnilo na zájezdu souboru do srbské Vojvodiny v roce 1983. Byl to tehdy tichý, skromný mladíček (31 let), poměrně subtilnější postavy, nesměle pokukující po holkách ... Ale cílevědomost, ta mu tedy koukala z očí. Už tehdy, dalo se říci, že vidí za hranice všedních dnů ... Byl houževnatý a měl příkladný přístup jak k práci, tak k jídlu ... Však čas mu dal za pravdu. Vyrostl z něj nejen vynikající muzikant, ale i uznávaný odborník v profesi, kterou vykonával. Narostlo mu nejen zdravé sebevědomí, ale i sportovně vyvinutý, pro zápasy sumo potřebný břišní sval ... Jirka LEDER Slováckému krúžku v Brně mnohokrát významně pomohl. Bez výhrad či podmínek, když viděl, že nám teče do bot, že nám chybí na akcích tuzemských či zahraničních primáš - pomohl a hrál. A hrál vždy velice dobře! Příkladně zodpovědně se vždy připravil a na zájezdech žádnou akci či srandu nezkažil ... Byl a je bezva parták při jakékoliv recesi. Pohodář a dobrý člověk. Tak ho vidím já a myslím si, že nejsem v tomto názoru osamocen. Měl bych jen jednu faktickou připomínku k jeho osobě - vlastně k postavě... Myslím si, že v případě provozovaném zápase sumo nedosáhne nikdy těch výsledků, jež dosahuje na postu ochotně zastupujícího primáše Slováckého krúžku. Pak je tedy pro něj zbytečné další vynakládání finančních prostředků do zbytečného jeho musculus transversae abdomini a musculi recti abdomini Může je třeba, když už nebude vědět jak s nimi naložit, věnovat krúžku. Přeji mu do dalších mnoha let pevné zdraví a hodně životního optimismu, který jemu je stále bytostně vlastní.

Ujo Fajo

Velikonoce ve Slováckém krúžku

Četl jsem v Právu, že šohaji ze souboru Olšava vyjíždí "už" v šest ráno, aby stihli na velikonoční pondělí obejít své tanečnice a kamarádky, a končí až v pět odpoledne. My ze Slováckého krúžku jsme ale měli sraz už v půl třetí ráno a někteří z nás končili až v deset večer. Museli jsme totiž stihnout objet některé děvčice z Krúžku a další kamarádky a potom se vrátit každý do své dědiny a tam obcházet místní děvčata.

Oblékl jsem si kroj a vyrazil z Moravské Nové Vsi do Hodonína. Tam už na mé

čekal Zdeněk Šebesta a jeli jsme do Radějova pro Přemka Janíka, který už byl asi hodinu připraven, protože vstal a až po té, co se ustrojil do kroje, zjistil, že se vzbudil o hodinu dříve. S potěšením jsme zjistili, že má Přemek asi dvoumetrový "tatar", jenom byl trochu problém ho naložit do mého malého auta, ale nakonec se nám to podařilo a pokračovali jsme do Dolního Němčí. Po cestě nás Zdeněk naučil několik typicky velikonočních písniček a už jsme byli na místě. Zpívali jsme před domem, "vyšlahali" jsme všechny ženské v domě a šli jsme na pohárek. Až pak jsme si uvědomili, že máme v autě kýbl a že jsme chtěli děvčice také polévat. Vymluvil jsem se, že jdu pro něco do auta a utíkal jsem k blízkému potoku pro vodu. Při odchodu jsme potom napravili, co jsme zapomněli...

Navštívili jsme ještě další dvě děvčice v Dolním Němčí, každé jsme zazpívali, dali jí ranní studenou sprchu a vyšlahali ji. Na oplátku jsme dostali štamprku slivovice (mimo mě, protože jsem řídil) a vajíčko a už jsme spěchali pro Martina Matuše a Juru Kroulíka (který je z Trutnova, ale asi se mu čím dál víc líbí u nás na Moravě). To právě odbíjela čtvrtá hodina ranní. Nasedli jsme do auta, tatar jsme prostrčili částečně dovnitř střešním oknem, protože celý se nevešel, a jeli jsme do Vlčnova. Vypadali jsme trochu jako alegorický vůz - pět šohajů v kroji naskládaných v malém Fiatu 127, k tomu ještě harmonika a kýbl vody a ve střešním okně strčený velký tatar, za kterým vlály dlouhé mašle.

Setkali jsme se s Adamem Guryčou a s Mirkem Kovaříkem a teď teprve jsme začali pořádně muzicírovat. Martin a Adam měli harmoniky a sedm pořádných šohajů zpívalo, takže nás bylo pořádně slyšet. Nezapomněli jsme na ranní

sprchu (děvčat tam bylo víc, takže dvě jsme museli hodit do vany), posilnili jsme se a vyrazili jsme do Brodu. Petře jsme taky nezůstali nic dlužní a vyrazili jsme do Újezdce u Luhačovic. To už pomalu svítalo. Těšili jsme se, že Míšu hodíme, stejně jako loni, do barelu s dešťovou vodou, ale bohužel byl prázdný. Dokonce před námi zamkla koupelnu. Ale získali jsme u ní dalšího pasažéra. Tím byl plyšový had – Vojta. Umístili jsme ho na tatar a vyrazili do Luhačovic. Tam jsme vypotřebovali nejvíce vody, protože jsme Markétku a Hanku polévali a šlahali při příchodu a potom ještě několikrát při odchodu. Je nutno říct, že jsme z toho taky nevyvázli úplně suší. Potom už nám zbývala jenom Natálka, kterou jsme museli snést až z pátého patra, protože v předtuše něčeho nekalého jít dolů sama nechtěla. Než se nám to podařilo, tak jsme udělali menší koncert pro pár paneláků, který jsme završili sprchou a vyšlaháním Natálky.

Celkem jsme najeli asi dvěstě kilometrů, vyšlahali asi 15 děvčic (a to nepočítám maminky a babičky), dostali asi 60 metrů mašlí, spotřebovali asi 150 litrů vody a nepočítaně toho vypili a snědli a po tom všem jsme se vrátili domů, abychom mohli pokračovat s domácími šohaji.

Bylo osm hodin, slunce už krásně hřálo a já jsem si říkal: "No nejsou ty slovácké zvyky krásné?"

-Šty-

Předkové naši na nemoce rozličné - správné bylinky vždy naši .

Není tomu tak dávno, kdy se na konci jednotlivých čísel našeho Krůžkozoru objevovaly zajímavé recepty z kuchyní našich babiček ... Bylo v tom určité kouzlo minulosti, nostalgie a řekněme i vzpomínek. Dovolují si přispět taktéž něčím, co na nás možná také dýchne tradicí - a to - léčitelstvími dovednostmi našich babiček ... Dříve nebylo všude lékáren tak jako dnes. A když i byly, tak nebyly často dostupné všem. A lidé si museli pomoci od nemoci. Nezbylo jim, než obrátit se do přírody a užívat to - co jim tato nabízela a co měli za dlouhá léta z pokolení na pokolení odpozorované, že jim pomáhá... A protože neznali učených slov jak " študovaní doctóré " - pomocí krátkých průpovědek si určili co na co - dobré jest... Dovolují si vám předložit malý výčet těchto lidových "indikací " .

Mnohý rád vám dosvědčí, že světlík je zázrak na oči

Léčivé vlastnosti světlíku jsou známy už od dob antiky. Říká se mu také ambrožka, těšinka, potěšení očí, očianka, Boží potěšení, očná zelina i jinak. U nás roste na lukách, pastvinách, okrajích lesů a polních cest. Sbírá se nař. Působí protizánětlivě a také mírně staví. Je výborný na výplachy očí při zánětech spojivek, slzení očí, zánětech slzných váčků a při ječných zrnech, při únavě očí po dlouhodobém sledování televizních obrazovek a monitorů.

Na měchýř a odvodnění je libeček právě jmění

Droga je výtečné diuretikum, působí zvýšené vylučování chloridů, povzbuzuje vylučování trávících šťav a mírní bolesti při nadýmání. Je to i výborné koření. Užívá se zelená i sušená nař i sušený oddenek. Lze jej i používat jako přísadu do koupelí při špatně se hojících ranách.

Na cukrovku velice - působí čaj z brusnice

Brusinka je známý stále zelený nízký keřík z čeledi vřesovcovitých. Listy má střídavé, vejčité, vytrvalé, kožovité s okrajem slabě podvinutým. Na rubu jsou světlejší a hnědě tečkované. Tím se liší od jí podobné medvědice. Květy bílé až růžové. Plody jsou lesklé červené bobule - brusinky. Sbírá se list, plod i květ. Listy jsou součástí čajů, které používají při zánětech žlučníku, při léčení cukrovky a chronickém revmatismu.

Vrbovka je záchrana pro muže a v nemoci zlé jim pomůže

Vrbovek je mnoho druhů, léčivé jsou však jen ty, které mají malý květ červenavé, bledě růžové a někdy takřka bílé barvy. Účinky malokvěté vrbovky jsou tak silné, že často i naráz vyléčí všechna trápení při ochození prostaty. Léčí zduření

i prý rakovinu prostaty. Taktéž těžké nemoci měchýře i lůna.

Trnka obecná koliky, průjem i zácpu léčiti zná

V lidovém léčitelství se sbírají květy, plody a někdy i kůra. Květy, sbírané těsně před plným rozkvětem, lze použít jako mírné projímadlo. Plody působí svíravě proti průjmu. Kůra působí i dobře proti horečce. Trnka je součástí čaje pro pročištění krve, dále čaje vhodného při dně a revmatismu, při onemocnění prostaty, při léčbě akné i otylosti.

Ať si kdo chce, co chce říká, všelékem je andělíka

Drogou jsou kořeny a plody. Bylina je základní součástí i tak proslavených "Švédských kapek". Pomáhá při problémech cest dýchacích, při špatném zažívání, je výborným močopudným prostředkem, posiluje, tonizuje organizmus, má blahodárné účinky při nervových vyčerpáních, má účinky potopudné a jiné. Je důležitou součástí kořeněné směsi při výrobě známého žaludečního likéru šartrésky a benediktiny.

Na žaludek, na žlučník - hořec - vhodný společník

Rostlina byla využívána již ve starověkém Římě. Vyrvalá rostlina, rostoucí ve vyšších plohách, dosahuje až 140 cm, má mnohohlavý oddenek a lodyhu dutou a lysou. Listy jsou vstřicné, eliptické až kopinaté, na rubu s výraznou nervaturou. Zlatožluté kvítky jsou stuleny v úžlabí listů ve svazečcích. Drogou jsou kořeny. Má podobné účinky jako zeměžluč. Kromě vynikajících účinků na žaludek a žlučník, blahodárně působí také na nervovou soustavu.

Potíš-li se v noci stále - čaj šalvěje přijde k chvále

Vypráví se legenda : Když musela Matka Boží s Jezulátkem utéci před Herodesem, prosila keře a květiny o pomoc, až našla bezpečný úkryt i s dítětem před Herodesovými vojáky v keři šalvěje. Když nebezpečí pominulo, řekla přívětivě šalvěji : "Dávám ti moc vyléčit lidem všechny nemoci. Ochraňuj je před smrtí tak, jak jsi i nás zachránila." Od té doby prý šalvěj pomáhá a léčí lidi a to z 99 nemocí. Je také vynikající desinficiens. Jako kloktadlo při paradentóze je bez konkurence. Má mnoho dalších vynikajících účinných vlastností, ale není účelem nyní o tomto zde psát.

Pro ženy řebříček je ke zdraví chodníček

Podle některých odborníků by se mnohé ženy uchránily trápení, kdyby se k němu včas uchýlily. Ať již jde o mladá děvčata s nepravidelností cyklu, či starší ženy v přechodu nebo již po něm. Při zánětu vaječníků jsou blahodárné sedací koupele - bolest i záněty postupně mizí. Pomáhá i při svalových nádorech dělohy. Trpíme-li migrénami - odvar je neocenitelný. Staré bylinářky jej označovaly za spásu všech chorob. Má velice dobré výsledky při pročišťování krve. Byly

prokázány i baktericidní antimykotické účinky. Jeho účinné spektrum je veliké.

Nad kontryhel věru není, ženám dává uzdravení

Je to léčivá rostlina určená svým blahodárným působením především ženám. Německy se například jí říká Frauenmantel, to je ženský plášť. Od dob křesťanství je zasvěcena Panně Marii. Dokáže vyléčit záněty ženských orgánů, výtoky, horečky, sněť, zhnisání, vředy i průtrže. Uplatňuje se blahodárně při poruchách menstruace, při nepravidelnosti v létech přechodu. Je vhodné ho kombinovat do směsí s kokoškou pastuší tobolkou. Lidé s cukrovkou by jej měli také pít.

Lékořice - sladké dřevo, kašle, vředů, zbaví tělo

Byla hojně používána již ve Starém Egyptě. Lidově se jí říká sladké dřevo. Sbírá se kořen. Droga se používá jako účinný prostředek usnadňující odkašlávání a rozpouštějící hleny, má i slabě projímavý, diuretický a protikřečový účinek. Pomáhá také při onemocnění ledvinovými kaménky.

Při chřipce bez černý pomocník je věrný

O důležitosti bezu černého svědčí staré úsloví : "Před heřmánkem smekni, před bezem klekni !" Je všeobecně známý jeho příznivý účinek při nachlazení, při chřipkových onemocněních, katarrech horních cest dýchacích, kašli, chrapotu, angíně i oteklých mandlích. Má výborný účinek potopudný a močopudný. Působí také antiskleroticky, regeneruje jaterní buňky. Pomáhá při neuralgických bolestech, migrénách i nervových potížích.

Měsíček nám zahání těžkou nemoc, stonání

Pamatujte si, že nejúčinnější je měsíček, který má sytě oranžovou barvu a je plnokvětý. Nemá žádných vedlejších účinků a lze jej pít dlouhodobě zcela bez obav. Je výborný jako desinficiens, stejně jako šalvěj. Pomáhá při jaterních, gynekologických, zažívacích potížích. Pročist'uje krev. Je vhodným k použití při léčbě bércových vředů. Jak vnitřně tak i zevně.

Jak vidíme, naši předkové věděli co na co použít. Nyní to budete vědět i vy. A v tom lze spatřovat také ctění lidových folklorních tradic.

Ujo Fajo - červen 2002

Biblio-, Audio- a Videoteka Slováckého krúžku v Brně **(úplný seznam aktuální k 1. 6. 2002)**

Výpůjční řád biblio-, audio- a videotéky (dále jen "knihovny") Slováckého krúžku v Brně

1. Knihovnu spravuje výborem pověřený člen Krúžku - knihovník.
2. Knihovna slouží výhradně členům Krúžku. Případné výjimky schvaluje starosta.
3. Knihy, gramodesky, audiokazety a videokazety se půjčují na písemné potvrzení na 1 měsíc. Knihovnik může tuto lhůtu na žádost uživatele prodloužit, pokud na vypůjčený předmět nečeká další zájemce.
4. V případech určených výborem správce knihovny vybere při vypůjčení finanční titulu, která bude při vrácení předmětu vrácena.
5. Ztracený nebo poškozený předmět z fondu knihovny je povinen uživatel nahradit tímtež předmětem. Neučiní-li tak do jednoho měsíce po uplynutí lhůty ke vrácení, knihovník nahradí předmět na náklady uživatele obstaráním nebo okopírováním dalšího výtisku, gramodesky nebo kazety.
6. Tento výpůjční řád byl schválen výborem Krúžku dne 9. 12. 1999.

Půjčuje se po dohodě s knihovníkem.

OBSAH KNIHOVNY

Knihy

Obecná národopisná díla, zpěvníky, sbírky tanců, literatura o písni, tanci, muzice a zvycích

Bartoš, F.: Národní písně moravské v nově nasbírané, Brno 1889

Bartoš, F. - Janáček, L.: Kytice z národních písní moravských, Telč 1892

Bonuš, F.: Lidové tance (výbor z Čech, Moravy a Slezska), Strážnice 1996

Hlavinka, A.: O původu národní písně, Praha 1897

Trabalová, O.: Lidové písně z Kyjovska a Žďánicka, svazek 1. a 2., Kyjov nedat. (1998)

Jančář, J. s kol.: Lidová kultura na Moravě. Vlastivěda moravská, Země a lid, nová řada, svazek 10, Strážnice - Brno 2000

Jelínková, Z.: Horňácká sedlácká, Hodonín 1983

Jelínková, Z.: K otázce metodiky práce v souboru lidových písní a tanců, Brno 1984

Jelínková, Z.: Lidové tance z Uherskobrodsko, Brno nedat. (1957)

Jelínková, Z.: Mužské taneční projevy na Slovácku, Svatobořice-Místřín 1991

Jelínková, Z.: Tance z Horňácka III (Suchov a Suchovské Mlýny), Hodonín 1985

- Jelínková, Z.: Tance z Horňácka IV (Nová Lhota, Vápenky), Hodonín 1990
- Jelínková, Z.: Záleské tance. I. Tance točivé, Ostrava 1980
- Jelínková, Z. - Macinka, F.: Zavádka a Skočná. II. Písňe, Břeclav nedat. (1985)
- Jízda králů, obraz. publikace, Praha 1990
- Jurášek, J.: Na pěknú notečku I., Brno 1966
- Kaprál, V.: Svatobořické lidové písňe, Svatobořice 1944 (kopie rukopisu)
- Kovařík, J. - Hudeček, P.: Krajem zavádky (zpěvník), Praha - Břeclav - Čejkovice 1987
- Krist, J. M.: Živá tradice lidových zvyků na Uherskohradištsku, Uh. Hradiště 1967
- Krist, J. M. - Pavlišťík, K.: Slovácký verbuňk v teorii a praxi, Strážnice 1993
- Kröschlová, E. - Urbánková, V. - Vašek, L.: Pohybové etudy, Praha 1963
- Lidové umění a dnešek, sborník, Brno 1977
- Martínek, J.: Aplikace metod marketingu v uplatnění uměleckého souboru, rukopis diplomové práce, Brno 1995, půjčuje se po svolení autora
- Neumann, L.: Na besedě ve Slováckém krúžku, zpěvník, Praha 2000
- Niederle, L. a kol.: Moravské Slovensko, sv. II., Praha 1922
- Navrátil, K.: Kyjovská svatba, Praha 1996
- Nečas, J.: Písničky na cimbál, Uh. Hradiště 1989
- Pajer, J.: Marie Procházková, zpěvačka ze Strážnice, Praha 1986
- Pajer, J.: Svět lidové písňe, Strážnice 1989
- Pajer, J.: Záleský zpěvník, Březůvky 1990
- Pavlík, V.: Vzpomínky z Horňácka na přechodu z 19. do 20. století, rukopis, Brno 1962, půjčuje se po složení jistiny 2000 Kč
- Pokorný, O.: Technika hry na gajdy, Ostrava 1987
- Poláček, J.: Slovácké písničky VI., Praha 1951
- Popelka, P.: Písňe z Bystřice pod Lopeníkem, Uh. Brod 1997
- Slavnosti v moderní společnosti, sborník, Strážnice 1991
- Smutní, V. a J.: Písňe z Veselska 2, Hodonín nedat.
- Sušil, F.: Moravské národní písňe, Praha 1998
- Sušil, H.: Moravské cimbalové etudy II, Ostrava 1990
- Slovácko, mapa s přehledem lidových krojů a některých stavebních památek (Uh. Hradiště nedat.)
- Slovácký krúžek a Skaličané v Bratislave sa predstavujú, zpěvník, Skalica 2000
- Synek, F.: Frajárka, obraz. publikace, Svatobořice-Mistřín 1997
- Šafařík, P.-Hora, J.: Několik rad začínajícím muzikám, Strážnice 1994
- Šimková, D.: Tančit - ale citit, Brno 1985
- Štika, J.: Lidová strava na Valašsku, Rožnov p. R. 1997
- Toncrová, M.: Zpěvník lidových písni z Brna, Brno 1995
- Traxler, J.: Písňe krátké Jana Jeníka rytíře z Bratřic, I. díl, Praha 1999
- Trojan, J.: Nové národní písňe Františka Bartoše (1882), Zlín 1996
- Třetina, F.: Pěsničky z Podluží, Zlín 1990

- Třetina, F.: Písničky Františka Třetiny, Zlín 1998
Turnovský, R. E.: Česko-moravský společenský zpěvník, Praha nedat.
Vetterl, K.: Guberniální sbírka písní a instrumentální hudby z Moravy a Slezska z roku 1819, Strážnice 1994
Zich, O.: Vojenský zpěvník československý, Praha 1922

Literatura o folklorních kolektivech, osobnostech, festivalech a akcích, odborná periodika

Dokumenty České národní sekce CIOFF

Fajbus, Z. - Krist, J. M. - Raštica, J.: Devadesát let Slovákého krúžku v Brně, Brno 1998

Folklor, časopis Folklorního sdružení ČR, Praha roč. 1996 a 1997

Frolcovi, V. a V. - Pajer, J.: Primáš Slávek Volavý, Strážnice a Brno 1990

Frolec, V.: Mezi hudci, obraz. publikace, Brno 1985

Hořák, F.: Putovali hudci. Paměti cimbálové muziky Slávka Volavého 1943 - 1993. Strážnice 2000

Hrdá, J. - Vařeka, J.: Josef Vařeka, (bibliografie) Strážnice

Jančář, J. - Pavlicová, M.: Lidová hudba na jevišti (40 let Hradišťanu), Strážnice 1990

Jurášková, D. - Majkus, J.: Vojenský umělecký soubor Ondráš pokračovatel tradic vojenského souboru lidových písní a tanců Jánošík 1954 - 1999, Brno 1999

(Krist, J. M. a kol.): Slováký krúžek SZKŽ v Brně 65 let, Brno 1973

Krist, J. M.: 25 let souboru Rozmarýn, místo vydání neuvvedeno, nedat. (Újezdec u L. 1998)

Laudová, H.: Čtyři portréty Zdenky Jelínkové, místo a rok vydání neuvvedeno (Strážnice 1990)

Mladé Horňácko, sborník k XV. ročníku stejnojmenného dětského folklorního festivalu, Hodonín 1987

Národopisné aktuality, časopis, ročníky 1966 - 1989 (některé nekompletní), Strážnice

Národopisné aktuality, Soupis příspěvků za léta 1964 - 1983, Strážnice 1987

Nazarčuk, L.: Za starú Břeclav, sborník, Břeclav 1999

Nečas, J. - Petrů, J.: 40 let cimbálové muziky Jury Petrů, Kyjov nedat. (1987)

Omelková, J.: 75 roků Slovákého krúžku v Bratislave, Bratislava 1997

Pavlicová, M.: Zdenka Jelínková (bibliografie), Strážnice 1992

Pavlicová, M. - Uhlíková, L.: Od folkloru k folklorismu. Slovník folklorního hnutí na Moravě a ve Slezsku, Strážnice 1997

Potyka, M.: 10 let souboru Rozmarýn, Uh. Hradiště 1983

Potyka, M.: Olšava 1951-1981, Uh. Brod 1981
Potyka, M.: Olšava 1951-1986, Uh. Hradiště nedat. (1986)
Soubor lidových písní a tanců Hradišťan 1950-1980, Uh. Hradiště 1980
Synek, F.: Adresář členských souborů FoS ČR, Praha 1996
Synek, F.: Folklorní akce v ČR 1996, Praha-Jičín 1996
Synek, F.: Folklorní akce v ČR 1997, Praha nedat. (1997)
Synek, F.: Folklorní akce v ČR 1998, Praha nedat. (1998)
Synek, F.: Folklorní akce v ČR 2001, Praha 2001
Synek, F.: Katalog folklorních kolektivů ČR, Strážnice 1991
Štěpánek, V.: Brněnsko tančí a zpívá 1991 - Ej, hode, hode só, programový sborník, Brno 1991
Štěpánek, V.: Troubsko '85, programový sborník, Brno (1985)
Štěpánek, V.: Troubsko '86, programový sborník, Brno (1986)
Štěpánek, V. - Jan, L.: Troubsko '87, programový sborník, Brno (1987)
Štěpánek, V. kol.: Slováký krúžek v Brně 85 let, Brno 1993
Tradice a současnost, almanach ke 100. výročí NVČ, Strážnice 1995
Vinkler, J.: Moravští Slováci v Praze, Praha 1988
Vinkler, J.: Praha a Moravští Slováci, Praha 1996
Vinkler, J.: Slováký krúžek v Praze, Praha 1986
Zájmová umělecká činnost, časopis, Praha, ročníky 1983 - 1985 (některé nekompletní)

Ostatní

Automapa Skandinávie, Praha 1991
Czapliński, K. K.: Zielona Góra (obrazová publikace), Toruň ned.
Devátá, A. a kol.: Bibliografie (publikací a periodik Muzea jihovýchodní Moravy ve Zlíně 1953-1993), Zlín 1994
Frolka, A.: Mezi paletou a písní, Brno 2000
Jižní Morava, obraz. publikace, Praha nedat. (1994)
Kovářů, V.: Lidový dům v Jihomoravském kraji, Brno 1976
Lansfeld, H.: Habánské památky, Strážnice 1970
Lebendiges Leonberg - Porträt einer Stadt, obraz. publ., Stuttgart 1987
Marček, A.: Od Kriváňa k Javorine, obraz. publ., Bratislava 1983
Střecha, J. - Šebela, L.: 650 let obce Popůvky 1349 - 1999, Popůvky 1999
Šenfeldová, H.: Lidové techniky zdobení dřeva, Praha 1984
Ševela, M.: U žudra, Brno 1943
Štěpánek, V. - Jan, L.: Troubsko 1237-1987, Troubsko 1987
Štěřba, S.: Mudrosloví z Kunovic, Kunovice 1992
Štrejn, Z. - Hyhlík, V.: Nové Hrady v jižních Čechách, Velehrad 1995
Tanec, fotografický sborník Tanečních listů, Praha 1991

AUDIOKAZETY A CD

- Dalekonosné husle, muzika Jožky Kubíka a zpěváci z Horňácka. CD
Domovina. Výběr z pořadů národnostních menšin, žijících v ČR, na MFF ve Strážnici 1995, 1996 a 2000. Strážnice 2000. CD
Edice tradice lidové hudby Ústavu lidové kultury ve Strážnici I. 1969 - 1973. Strážnice 2001. CD
Folclore do Minho - Rancho folclórico da casa do povo Barcelinhos (z repertoáru portugalského souboru). KAZ
Horňácký hudec Martin Hrbáč. CD
Horňácký advent - Hadivadlo v Brně 22. 12. 1994. KAZ
Hudecké profily I - Jaromír Novotný. KAZ
Jubilantka Zdenka Jelínková, pořad Radia Proglas k jejím osmdesátinám. KAZ
Lithuanian folk music I - Kankles (antologie hry na litevský lidový nástroj "kankle"). KAZ
Lúko, lúko, lúko zelená - setkání folklorních sborů na zámku v Buchlovicích. CD
MFF Strážnice 1995 - 2000. Výběr archivních nahrávek z pořadů festivalu. Strážnice 2000. CD
Moja žena smutno plače - Horňácká cimbálová muzika Petra Galečky. KAZ
Na dolínách pod lipami - soubor Lipovjan, Lipov. KAZ
Nedaleko města Brna (BROLN a Gajdoši). KAZ
Nejstarší zvukové záznamy moravského a slovenského lidového zpěvu - z činnosti Leoše Janáčka. CD
Píseň je lék, dechová hudba Přespolanka, Dubňany. KAZ
Pokoj lidu všemu - vánoční zpívání a koledování z Horňácka (Dušan a Luboš Holí). KAZ
Preletëuo vtáča. František Okénka. CD
Teče voda, teče, pres veľický majír - horňácké písně památce Martina Zemana. CD
Varmužova cimbálová muzika. Na Kyjovsku. CD
Rozhlasové pořady o Slovákém krúžku v Brně:
Aktuality folkloru 1973 (75. výročí), Rozhovor o zájezdu do Moldávie 12. 7. 1999 (dr. V. Štěpánek a mgr. J. M. Krist), Druhý rozhovor o zájezdu do Moldávie 30. 7. 1999 (dr. V. Štěpánek) KAZ
Slovácké pěsníčky k devadesátinám Slovákého krúžku v Brně KAZ
Veřejná nahrávka Slovákého krúžku v Brně 27. 5. 1998, kompletní záznam, 1. a 2. část KAZ
Za Vladimírem Klusákem KAZ
Zpívá Jura Hudeček z Velké nad Veličkou KAZ
Jura Hudeček podruhé KAZ

GRAMODESKY

Osmdesát let Slovákého krúžku (v Brně)

VIDEOKAZETY

Aires de Carreño - Asturie, Španělsko (obraz kraje)

Cabrales - Asturie, Španělsko (obraz kraje)

Cahul 1999, Festivalul international folkloric Nufarul Alb

Hoppla auf geht's ins 3. Jahrtausend, mezinár. folklorní festival dětí a mládeže ve SRN v červenci 2000

Hrajte ně husličky, slavnostní vystoupení k 25. výročí založení Slovákku

Folklorní soubor Meguva, Palanga, Litva (ukázky z vystoupení na festivalu v Kaustinen ve Finsku)

Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska:

díl VII. Slovákko, část 1. Moravské Kopanice, Hornácko, Luhačovské Zálesí

díl VII. Slovákko, část 2. Dolňácko

díl VII. Slovákko - část 3. Hanácké Slovákko, Podluží a tance Moravských Chorvatů

Lidové tance z Čech, Moravy a Slezska, druhá řada - Mužské taneční projevy:

díl I. Verbuňk na Kyjovsku

díl II. Verbunk na Podluží

díl III. Verbuňk u hanáckých Slováků

Od fašanku do fašanku (pořad k 90. výročí Slovákého krúžku v Brně 14. 11. 1998) + MDŽ 9. 3. 1999 ve Slov. krúžku v Brně

Reportáž ze zájezdu Slovákého krúžku v Brně na Hanácké Slovákko 15. 4. 2000

Slovákky krúžek v Brně - diapozitivy z akcí a zájezdů 1978, 1983-1991 s komentářem

Slovákky krúžek v Brně 1999 - ukázky z repertoáru souboru dospělých (propagační kazeta)

Slovákky krúžek v Brně v Holandsku 1994

Slovákky krúžek v Brně - vystoupení 2000-2001

Slovákky krúžek v Brně - záznamy vystoupení souborů:

1997 Šardice, 1996 VII. MFF Brno, 1996 pořad Modloslužebníci na 51. MFF Strážnice

Školení tanců z Luhačovského Zálesí 18. 11. 1995 Z. Jelínková

Tancuj, milá, tancuj - pořad na počest osmdesátin Z. Jelínkové 18. 3. 2000

Tradice víry a krásy - klášter v Nových Hradech

Účast Slovákého krúžku a Skaličanů v Bratislavě na oslavě 90. Slovákého krúžku v Brně

Poznávací zájezd na Horňácko a setkání Slováckých krúžků z Prahy, Brna a Bratislavy (1. – 2. 6. 2002)

Původně jsme si chtěli projet dědiny kolem Velké nad Veličkou sami, ale plán doznal malých změn v momentě, kdy Slováci vzkázali, že oslava 80. let bratislavského Krúžku bude trochu jiná, než předpokládali. Tím pádem jsme na řadě my, abychom zajistili každoroční setkání. Nápad byl na světě rychle: na Horňácko pojedeme společně. Jak rozhodnuto, tak učiněno.

V sobotu ráno je u Grandu nával. Oba sbory ve slušné sestavě, zato muzika bude pokulhávat. Chasa zájezd zřejmě zasklila – až na čestné výjimky. Aspoň zbylo místo pro Rajnoškovy ("snad nebude točit TV?"), Juřenikovy, Veselé a samozřejmě paní Zdenu Jelínkovou. Nad Brnem je vymeteno, můžeme vyjet.

Slušně s námi zamával fakt, že ani zkušení cestovatelé tentokrát nemají slivovici! Starosta Václav Štěpánek coudal po voze s tak smutným okem, že mu nakonec bylo nalito, leč ne od nás ... "Nepořádek!" Většina si veze jen víno na cestu i na večer. Po dálnici ujíždíme k Břeclavi. Vzadu se pomalu probouzí mládenci s harmonikou, ale než jsme stihli přezpívat pár písniček, stáčíme se ke Strážnici. To už je kolem dost zajímavostí, jsme střídavě upozorňováni pí. Jelínkovou, starostou a Jendou Kristem: "vlevo vidíte ... vpravo vidíte... a tam byste viděli, kdyby to nezbořili..." Zkrátka a dobře, nenechali nás ani pořádně začít...

První zastávku máme v Suchově. Před školou si p. Jelínková vzala slovo. Někteří z nás toho využili a šli si dát kafe. Ouha ... "Už ať jste zpátky!" Jasně, pořádek musí být. Ostatně, nebylo to proto, že by výklad postrádal zajímavostí, jen jsme to ráno doma nestihli, a narkomanie je přece nemoc! Ženské si nakonec stříhly jednu suchovskou a frčíme dál. Nad Suchovem zastavíme kvůli rozhledu, je parádní, ale "vůz teď otočíme jediné v rukách...". Zbytečné strachy, šofér umí.

Projedeme Novou Lhotou a poté starosta navrhuje pochod tak 2-3 km pro ty, kterým se nechce jen sedět ve voze. Většina souhlasí, venku je nádherně. S lenochy se potkáme na Vápenkách.

Pomalou přecházíme kopečky a dolečky, na loukách okolo plno kvítí, sem tam chlum, azurové nebe nad námi ... "Jano, přestaň čučet jen kolem a dívej se taky pod nohy...", ozvalo se vedle. Jsem uzemněna velmi rázně, ale fakt jsem si skoro vymkla kotník, cesta je všelijaká.

Vápenky nás vítají koupalištěm. Vypuštěným. A tolik se jich hecovalo, že kdo zapomněl plavky, bude muset bez! Bratislavští krůžkaři už si "dávají do nosu", po uvltání musíme i my rychle doplnit tekutiny. Klučina za pultem byl evidentně vyveden z míry množstvím piv, které musel co nejdřív natočit. Šlo mu to jak koze pastva. Chasa se usadila na schodech a zavazí. Ženské jdou kousek stranou zkusit, jestli nezapomněly něco z církevních písní. Ale rychle se vracíme, na terase je slyšet onačejší repertoár. Náš starosta mezi Bratislaváky do toho šel s vervou – div nebyl stůl vejpůl...

Po hodince oddechu se vezeme dál, ne však dlouho. Kdesi v údolí jsme opět vyhecováni, tentokrát se škrábeme vzhůru přes louky. Skoro všechny prý patřily Evě Kolařikové - "vlastně ne! Jak se tato bohatá nevěsta jmenovala za svobodna?" ... "To víš, že ti věříme ...," ozývá se sem tam. Jsme huby nectné. Ale bez ohledu na to, či to tu je, mizíme po pás v trávě plné kopretin a bůhví, čeho ještě. I vstavače tu uvidíte. Oči si přijdou na své. "Jen dávejte pozor, abyste

si neodnesli suvenýr – zakousnutý v lýtku!" V nejvyšším bodě zpíváme Na Jazevčoch, neb tam stojíme (jen kdyby člověk tak nefuněl...). Pak už to s námi jde jen z kopce. Obhlédneme Petrušský mlýn a odjedeme rovnou do Javorníku. Už ani nestíháme registrovat různé kapličky a zdobené domky.

Pražáci právě dorazili. Všichni se nahneme do "vyšívaného" evangelického kostela s příjemným panem farářem. Zpěvačky na kůru zapěly jednu píseň (po dvanácti letech od premiéry!). Kromě ní posloucháme povídání o historii, a když bylo zodpovězeno i pár dotazů, audience končí.

Konečně je čas přivítat se s Pražáky, i s naším bývalým tanečníkem Brunem Vogničem jako novým starostou. Hned poté se ozval krůžkový svůdce Zdeněk: "Děcka – kousek odtud mají tak dobrou zmrzlinu..." Mlsné huby peláší kamsi do horoucích pekel, jen letmo nás napadá účinek kombinace slivovice-víno-pivo-zmrzlina.

"Konec kočkování, jedeme ložirovat!" Pražáci budou na Vápenkách, zbylé dva soubory ve Filipově. Rekreační zařízení je v příjemném prostředí, mezi dvěma budovami ohniště i posezení. "Tady nám bude dobře... a kde je dnes večírek?" Už se určitě chystá.

Chvilke klidu byly využity různě. My si dali v hospodě pivo. "Já jsem Bolek, at' mi nemusíte vykat," ozval se šofér. Jsme pro. Škoda, že jeho dopravní prostředek vykazuje známky silného opotřebení. Nemusel by být špatným společníkem i na delší cesty.

Kolem šesté se téměř všichni vydáme po asfaltce na chatu Megovku. Konaly se tu srazy Čechů a Slováků už v 19. století. V cíli nás vítá psisko s kožichem slepeným prachem, o to však přítulnější. Když v pořádku dorazila i chasa (skoro jsme nedoufali!), velí starosta: "Nachystat pohárky ... kdo nemá? Jasně jsem nařídil – životní potřeby s sebou!" Všem je nalita krůžková slivovice, připijeme na zdraví i zdar tohoto setkání. Starostové z Prahy i Bratislavy dostali obrázky Zdeny Kristové, a po krátkých proslovech se vracíme. "Aby nebylo praseti-vlastně prasatům smutno..."

Cestu zpět (3,5 km) jsme prozpívali, aspoň naše "lajna", zastupující všechny tři soubory. Poté honem do večerního, tedy co možná nejteplejšího. Po osmé začíná malý maratón. Nejdřív vystát frontu u jednoho ze dvou rožňů. Je jasné, že na každého se nedostalo hned, a to pár jedinců nevydrželo. Šli do hospody na večeři a měli tak možnost slyšet místní partu s kytarami. Údajně nic moc. Kolem ohně to po utišení hladu a chuti začalo jinak hučet! První parta s muzikou, další s cimbálem, případně jen tak "na hubu" ... nálada stoupá dost rychle.

Škoda, že na trávě nelze s úspěchem tancovat. Snad proto se chasa uklidila před hospodu. S Mirkem Minksem v čele hráli a tancovali ostošest, ale dlouho jim to nevydrželo. Bratislaváci vytáhli harmoniku, zas je to jiné. Je jedno, z jakého regionu která píseň je. Zpívá se, co komu přijde na jazyk – a vede ten, kdo má silnější hlas. Někdy je to trochu škoda ... hlasivky jsou s pokročilou dobou unavené, zpěváci zřejmě nikoliv. Pražáci se loučí v jednu, my pokračujeme ve

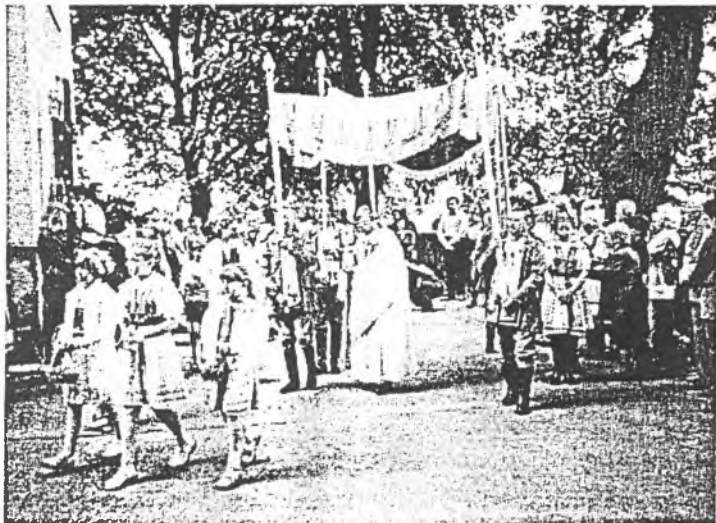
zpěvu. Lojzík oddirigoval aspoň dvě pásma! Trochu nás mrzí, že se muzikanti nedali víc dohromady.

V salonku vedlé hospody se usalašilo pár jedinců s harmonikou a houslemi. Opozdilci, kteří se už chystali do hajan (byly dvě hodiny) a strčili sem zvědavě nos, byli vtaženi do kola ... tango zvládl tak Fajo s Romčou, jinak se šlapalo! Venku dvě zpěvačky objevily zapomenutou láhev slivovice – a neubránily ji! "Prosím tě! Tam bylo tolik hladovejch víciáků ...!" Zkrátka a dobře: ti, kdož měli malou výdrž, případně jiné důvody pro zalehnutí před půlnocí, zaváhali. Téměř do půl čtvrté se hrálo a pělo, taky likvidovaly poslední zbytky obou čuníků. Prý byly nejlepší – a bez fronty!

"Ej ráno, ráno, kde si sa (tak brzo) vzalo ...," mohla jsem si zanotovat něco po šesté. Jako bych toho tolik naspala! Mirka už byla venku, snad cvičit nebo běhat. Pak si prý dala studenou sprchu a v teplých ponožkách na pelechu přemítala, co jí ještě schází ke spokojenosti ... vyvolala chechtací záchvat, který nejspíš vzbudil půl baráku.

Slováci snídali v sedm, odjeli pak do Velké na mši. S nimi i pár našich. Jdeme k jídlu před osmou, a protože si přispíšili i Pražáci, ženské z hospody nevědí, kam dřív skočit. O ranní hygienu (čištění zubů slivovicí) se stará strýc Viktorín, ale kafe bude bůhví, kdy... Zatím vyslechneme čerstvé zprávy z Buchlovic, bohužel právě dnes jsou Kosecké. Taky fouká... Nad námi se mračí docela fest, přiděl "krásna" jsme si zřejmě vybrali už včera.

Před devátou odjíždíme do Velké i my, s námi zbylí slovenští přátelé. U našlapaného kostela zjišťujeme, že pobožnost začala v devět, ne v osm! To je radost! ... Postupně chodíme do autobusu pro další a další svršky, tedy kdo jaké má. Jenda Krist i p. Jelínková povídají, nejen o slavnosti Božího těla, které chceme být přítomni aspoň takto, a čas pomalu ubíhá.

Konečně! V 10,30 se začnou sbory věřících hrnout ven. Pod baldachýnem, který nese šest Veličanů, se důstojně ubírá pan farář na svou pouť kolem vyzdobených oltářů. V průvodu za ním jen několik krojovaných (nejvíc to sluší asi třem mrňatům), ostatní věřící by uvítali kožich... a pěkně pomalu!

Raději honem do hospody, na grog! Máme zpoždění. P. Jelínková se loučí s tím, že nám nestihla říct ani polovinu toho, co chtěla. Snad příště. Mávačka vpravo a honem dál. Čekají nás v Kuželově u větrného mlýna. Počasí mu přeje: zima jak na Sibiři, fouká snad severoseverák! (Nejlíp se na něj připravil Fajo. Kdesi ukradl deku ...). Pan F. Okénka, bývalý řidič a momentálně náš průvodce historií, se pokusil náladu vylepšit. "Jen se přitiskněte, bez ohledu na pokušení"... "Pokušení? Baba mezi babama?!" Většina musí stát, ale poslouchali bychom ho týden. "Není vám zima?" ... "Je! Ale pokračujte." On byl zahříván pohárky, my jeho fórky: o "babě v sakroch, případně o bosých Tataroch, co měli jeden křivák v hubě a druhý za holénku..." Ti, které zima zmohla, zalezli do závětrí k chalupě a tiše prozpěvovali. Po prohlídce jsme se přidali i my ostatní, víno bylo po ruce a hned je míň chladno...

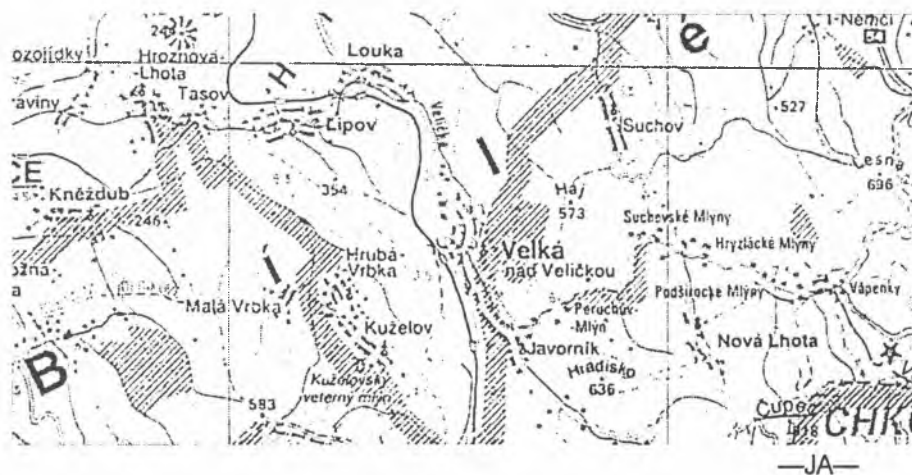
Do Hrubé Vrbky vezeme bývalého pražského stárka s děvčinou, prý je u nás veseleji. To ano. Za zpěvu mijíme Gorazdův rodný dům, "Klášterek", kde sídlí řádové sestry z Rumunska. V Malé Vrbce je domluvena prohlídka tkalcovské

dílňy, prostor je malý a musíme po skupinách. Čekající si krátí čas velmi nahlas – hraje a zpívá se o dušu! To mají Vrbčané radost, po nedělním obědě ... Postupně všichni zhlédneme, co ukrývá místnost 2 x 2 m, kterou mimo jezevčíka hlídá i štěně novofoundlandřana – "to kdyby se víc opřelo, tak sedím!" Za odměnu domácím podupeme trávnik metr krát metr, kdosi zas vymyslel tanec... Cestou k vozu si tiše pozpěvujeme, kraválu bylo dost.

Konečně do Lipova, k obědu. Všichni společně pojíme i popijeme. S námi seděl "humorista" z Bratislavy, byly jsme rády, že máme guláš v sobě, jinak by nám určitě zaskočilo! Náš starosta se ujal závěrečného proslovu, bratislavský učinil totéž s pozváním na listopadové oslavy a Brunovo lakonické: "Děkujeme Brňákům a těšíme se na Bratislaváky" vyvolalo úsměv. Opět společně zpívání, poté se rozloučíme s Pražáky. My a Slováci máme ještě zastávku na Slavíně v Kněždubu. Tam už je opravdu konec, ale ne nadlouho. Zdá se, že listopad je skoro za dveřmi. Cestou domů zpívají už jen ti skalní, i to bylo všelijaké. Spolucestující dohání "spánkový deficit."

Všichni jsme se později shodli na tom, že tohle bylo snad nejlepší setkání. Každý soubor měl s sebou "partiu" na zpěv, škoda jen té muziky. No a Zdena Kristová má tři roky času, aby vymyslela cosi podobného. Za tento zájezd jí patří velký DÍK – však jsme slíbily, že to dostane písemně!

Nakonec musím podotknout, že toto povídání by se klidně mohlo zvat "Tak jsem to viděla já." Snažila jsem se být objektivní, jen nevím, jestli se mi to podařilo.

Kružkozor - vydává Slovácký krúžek v Brně. Vychází zpravidla čtyřikrát ročně.

Je též publikován na internetové adrese www.kruzek.cz

Odpovědný redaktor a grafická úprava Ing. Jiří Raštica.

Příspěvky zaslejte na adresu Slovácký krúžek v Brně, P. O. Box 713, 663 13, Brno
nebo je předejte členům výboru. Náklad 170 výtisků.